

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/24/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2316203099
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboslava Vanková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2316203099.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľuboslava Vanková a sudkýň: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Andrea Dudášová, v právnej veci o rozvod manželstva navrhovateľky: Ing. X. P., narodená XX.X.XXXX, bytom M. M. E. XXX/XX, I., právne zastúpená: JUDr. Andrej Kučera, advokát, so sídlom SNP 6, Hlohovec a druhého manžela: Ing. L. P., narodený XX.X.XXXX, bytom J. XXXX/XX, I., právne zastúpený: Mgr. Milan Valla, advokát, so sídlom Vajnorská 43, Bratislava, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom: L. P., narodená X.X.XXXX, bytom u navrhovateľky, M. P., narodená XX.X.XXXX, bytom u navrhovateľky, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, so sídlom F. Kapisztóryho 1, Nové Zámky, o odvolaní navrhovateľky a druhého manžela proti výroku III. a o odvolaní navrhovateľky proti výroku IV. rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 16P/57/2016-423 zo dňa 2.10.2018 v spojení s doplniacím rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 16P/57/2016-466 zo dňa 23.10.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III., IV., V. a doplniací rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. manželstvo navrhovateľky Ing. X. P., rod. N., nar. XX.X.XXXX a manžela Ing. L. P., nar. XX.X.XXXX, uzatvorené dňa X.X.XXXX v Šali, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Šaľa, vo zväzku 17, ročník 2008, strana 80, pod por. č. 78, rozviedol, výrokom II. maloleté deti L. P., nar. X.X.XXXX a M. P., nar. XX.X.XXXX, na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia majú právo maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, výrokom III. uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa L. P., nar. X.X.XXXX, sumou 130,- Eur mesačne a na výživu maloletého dieťaťa M. P., nar. 29.4.2012, sumou 130,- Eur mesačne, kde výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí, výrokom IV. rozhodol, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi prvý a druhý nepárny kalendárny víkend nasledujúci po právoplatnosti tohto rozsudku v sobotu od 10:00 hod. do 17:00 hod. a v nedeľu od 10:00 hod. do 16:00 hod. a každý páry kalendárny týždeň vo štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod., otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi tretí a štvrtý nepárny kalendárny víkend nasledujúci po právoplatnosti tohto rozsudku od soboty od 10:00 hod. do nedele do 16:00 hod. a každý páry kalendárny týždeň vo štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod., po uplynutí štvrtého nepárneho kalendárneho víkendu nasledujúceho po právoplatnosti tohto rozsudku, je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi nasledovne: - každý nepárny kalendárny týždeň od piatka od 16:00 hod. do nedele do 16:00 hod. a každý páry kalendárny týždeň vo štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod.; - počas jarných prázdnin každý páry kalendárny rok od nedele od 10:00 hod. do nasledujúcej nedele do 16:00 hod.; - počas veľkonočných prázdnin každý nepárny kalendárny rok od

Zeleného štvrtka od 15:00 hod. do utorka nasledujúceho po Veľkonočnom pondelku do 16:00 hod.; - počas letných prázdnin každoročne, a to od 1.7. od 09:00 hod. do 15.7. do 16:00 hod. a od 1.8. od 09:00 hod. do 15.8. do 16:00 hod.; - počas vianočných prázdnin každý nepárny kalendárny rok od 23.12. od 15:00 hod. do 25.12. do 10:00 hod. a každý páry kalendárny rok od 2.1. od 10:00 hod. do 6.1. do 17:00 hod.; - počas vianočných prázdnin každý páry kalendárny rok od 30.12. od 15:00 hod. do 6.1. do 17:00 hod. nepárneho kalendárneho roka, matke uložil povinnosť maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť a maloleté deti v určenom čase pred bydliskom matky odovzdať otcovi a v určenom čase maloleté deti pred bydliskom matky prevziať od otca späť, otcovi uložil povinnosť maloleté deti v určenom čase pred bydliskom matky prevziať od matky a v určenom čase maloleté deti pred bydliskom matky odovzdať matke späť, výrokom V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Dopĺňacím rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie doplnil rozsudok Okresného súdu Galanta zo dňa 2.10.2018 č. k. 16P/57/2016-423 výrokom VI., ktorým navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike prostredníctvom Okresného súdu Galanta sumu 24,40,- Eur titulom náhrady trov štátu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a výrokom VII., ktorým manželovi navrhovateľky uložil povinnosť zaplatiť Slovenskej republike prostredníctvom Okresného súdu Galanta sumu 24,40,- Eur titulom náhrady trov štátu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozsudok a dopĺňací rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou čl. 1, § 18, § 19 ods. 1, 2, § 22, § 23 ods. 1, 2, 3, § 24 ods. 1, 2, 3, 4, § 25 ods. 1, 2, § 28 ods. 1, 2, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 Zákona o rodine, § 49 ods. 1, 2, 3, § 52, § 57, § 58, § 100 Civilného mimosporového poriadku, § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

3. Vecne argumentoval súd prvej inštancie vo vzťahu k určeniu výživného tým, že pri určení výšky výživného vychádzal z majetkových a zárobkových pomerov rodičov, ako aj z ich schopností a možností, z odôvodnených potrieb maloletých detí, keď mal za preukázané, že maloleté deti majú nasledovné výdavky: strava v škole 23 eur mesačne, družina 7 eur mesačne, oblečenie, strava, hygiena 130 eur mesačne, tanečný krúžok 9 eur mesačne, školské potreby 70 eur ročne, krúžok výtvarnej 55 eur mesačne, lieky 8 eur mesačne, čo predstavuje sumu 187,42 eur. K tejto sume je potrebné pripočítať ešte výdavky, ktoré vznikajú na školské aktivity, vrátane výletov a kultúrnych podujatí organizovaných školou, ktorú sumu súd prvej inštancie ustálil v priemere na 120 eur ročne. Po pripočítaní nákladov, ktoré má matka v súvislosti s bývaním vo výške 78 eur, ktorú sumu platí svojej matke na tri osoby, predstavujú výdavky na jedno maloleté dieťa sumu 223 eur mesačne. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že priemerný čistý mesačný príjem otca je 1.231 eur, z ktorej sumy vychádzal pri určení výšky výživného. Podľa daňového priznania matky za rok 2017 matka dosahovala v roku 2017 priemerný mesačný príjem 328,91 eur s tým, že okrem príjmu z podnikateľskej činnosti mala matka príjem zo spoločnosti O. L. K., a.s., kde je zamestnaná na základe dohody o pracovnej činnosti, pričom príjem matky za rok 2017 z tejto činnosti dosiahol celkový vymeriavací základ 60 eur a za rok 2018 sumu 55 eur. Sama matka uviedla priemerný čistý mesačný príjem vo výške 400 eur. Vzhľadom k uvedenému a vzhľadom k tomu, že matka má vysokoškolské vzdelanie, má vyštudovanú vysokú ekonomickú školu a pred začatím podnikateľskej činnosti pracovala na pozícii obchodného manažéra, resp. obchodného zástupcu, mal súd prvej inštancie za to, že je v schopnostiach a možnostiach matky dosahovať vyšší príjem, a to príjem rovnajúci sa minimálne priemernej mesačnej mzde v hospodárstve SR, ktorá bola za rok 2017 vo výške 954 eur. Súd prvej inštancie určil výživné pre obe maloleté deti rovnako, nakoľko obe maloleté deti sú žiakmi prvého stupňa základnej školy a v súvislosti so školou, stravou v škole, pomôckami do školy ako aj v súvislosti s vecami bežnej potreby majú rovnaké potreby a teda aj rovnaké výdavky. Okrem toho maloleté deti navštevujú aj rovnaké platené krúžky. Súdom prvej inštancie určené výživné predstavuje približne 21,1% z príjmu otca s tým, že otec vyčíslił pravidelné mesačné výdavky na sumu 902,38 eur. Súd prvej inštancie neprihliadol na výdavky otca, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť, a to sú výdavky otca predstavujúce úver, životnú poisťku, exekúciu. Súd prvej inštancie neprihliadal ani na mimoriadne výdavky vyčíslené otcom, nakoľko výdavky v súvislosti s psychiatrickým vyšetrením, psychologickým vyšetrením a vodičským oprávnením si zavinil otec vlastnými konaniami a čo sa týka výdavkov spojených s právnymi službami, nejde o výdavky, ktoré by otec musel vynaložiť. Okrem uvedeného otec žije v spoločnej domácnosti s priateľkou a jej synom, ktorá je zamestnaná a ktorá by sa mala podieľať na úhrade spoločných nákladov, k čomu súd prvej inštancie takisto prihliadol. Zároveň pri určení výšky výživného súd prvej inštancie prihliadol k tomu, že matka poberá rodinné prídavky na obe deti, ktoré za rok 2018 predstavujú sumu 23,68 eur na jedno dieťa, ako aj daňový bonus, ktorý za rok 2018 predstavuje sumu 21,56 eur na jedno dieťa. Súd prvej inštancie zohľadniac pri svojom rozhodnutí všetky vyššie

uvedené skutočnosti rozhodol tak, že otec je povinný prispievať na výživu každého z maloletých detí sumou 130 eur.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštancie vo vzťahu k úprave styku tým, že obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti s tým, že napriek tomu, že u maloletej L. bol zo strany matky avizovaný komplikovaný vzťah s otcom, v konaní ani znaleckým dokazovaním nebol zistený objektívny strach maloletej L. z otca. Zo znaleckého posudku, ako aj z výsluchu súdnej znalkyne vyplýva, že maloletá L. síce prezentuje, že má strach z otca, ale nespráva sa tak, z ničoho to nevyplýva, necíti to tak a neprežíva to tak. Súd prvej inštancie sa v danom prípade stotožnil so závermi znalca o potrebe, aby sa obe maloleté deti stretávali s otcom bez prítomnosti matky a aby bol v prípade oboch maloletých detí upravený s otcom širší styk aj s postupným prespatím maloletých detí u otca, nakoľko má za to, že maloleté deti potrebujú vo svojom živote zastúpenie oboch rodičov. V súvislosti s uvedeným súd prvej inštancie poukázal na znalecký posudok, z ktorého vyplýva, že ani u jedného rodiča neboli zistené patologické črty, ktoré by mohli byť dôvodom, aby rodičia nevychovali deti, emočná väzba otca na maloleté deti je dostatočne sýtená a trvalá, záujem obidvoch rodičov o starostlivosť a výchovu maloletých detí je trvalý, s tým že na druhej strane znalec zistil, že maloletá M. má rovnako intenzívnu väzbu na matku ako aj otca a u maloletej L. je potrebné dať otcovi dostatočný priestor, aby sa tento vzťah obnovil, pretože dieťa po ňom túži. Súd prvej inštancie mal za to, že styk maloletých detí za prítomnosti matky nie je vhodný, keďže v konaní nebolo zistené, že tu je dôvod, pre ktorý by sa maloleté deti museli stretávať s otcom iba za prítomnosti matky. Súd prvej inštancie poukázal na závery znaleckého posudku, ako aj na pohovory vykonané kolíznym opatrovníkom s maloletými deťmi, z ktorých vyplýva, že deti majú radi svojho otca a chcú s ním byť a potrebujú s ním byť. Zároveň nebolo preukázané, že by otec nebol schopný alebo sa nevedel o maloleté deti postarať. Matka síce podozrievala otca z nadmerného užívania alkoholu a závislosti od alkoholu, avšak v konaní bolo preukázané vyšetreniami v psychiatrickej ambulancii u MUDr. N. a MUDr. K., že otec netrpí závislosťou od alkoholu. Otec nie je pre deti neznámou osobou, maloleté deti sa s otcom pravidelne stretávajú, aj keď pomerne dlhé obdobie vždy za prítomnosti matky, ale trávajú s otcom čas a poznajú aj otcovu priateľku a jej syna, o ktorých sa aj maloletá L. vyjadřila, že s nimi nemá problém. Práve z dôvodu, že od podania návrhu sa deti s otcom stretávajú za prítomnosti matky, súd prvej inštancie pri úprave styku pristúpil k postupnému nastaveniu styku s prespatím u otca od piatka do nedele s tým, že by najskôr prebehlo adaptačné obdobie, a to prvé dva nepárne víkendy, kedy by deti trávili u otca sobotu od 10:00 hod. do 17:00 hod. a nedeľu od 10:00 hod. do 16:00 hod., teda bez prespatia, následne ďalšie dva nepárne kalendárne víkendy s prespatím maloletých detí u otca od soboty od 10:00 hod. do nedele do 16:00 hod. a po uplynutí týchto prvých štyroch nepárnych kalendárnych víkendoch, by prebiehal styk maloletých detí s otcom každý nepárny kalendárny víkend od piatka od 16:00 hod. do nedele do 16:00 hod.. Súd prvej inštancie pristúpil k takémuto adaptačnému obdobiu dvoch mesiacov, nakoľko mal za to, že pre deti ide o zásadnú zmenu s tým, že ak rodičia budú k tejto zmene pristupovať zodpovedne a v záujme maloletých detí, budú mať dostatok času, aby deti na túto zmenu pripravili, aby ju deti čo najlepšie zvládli. Koniec styku súd prvej inštancie stanovil na nedeľu na 16:00 hod. podľa odporúčania znalca, ktorý uviedol že je dôležité, aby maloleté deti mali po príchode od otca čas a priestor porozprávať sa s matkou, rozobrať spoločné zážitky, prípadne sa stretnúť s kamarátkami. Zároveň súd prvej inštancie určil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi aj počas párneho týždňa, a to vo štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod., keď mal za to, že je dôležité, aby bola zachovaná kontinuita styku, keďže sám otec prejavil záujem stretávať sa s maloletými deťmi aj v páry kalendárny týždeň. Súd prvej inštancie pri určení dňa prihliadal na záujmy maloletých detí a na krúžky, ktoré navštevujú, aby otec mohol využiť čas s deťmi určený na styk aktívne. Súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletými deťmi počas jarých, Veľkonočných, letných a Vianočných prázdnin odlišne od bežnej úpravy. Pri úprave styku otca s maloletými deťmi vychádzal tak z odporúčaní znalca, ako aj z toho, aby mohli rodičia tráviť počas prázdnin s deťmi rovnaký čas a aby mali obaja možnosť si s deťmi naplánovať rôzne aktivity, prípadne dovolenku a aj týmito spoločnými aktivitami a z nich plynúcimi novými zážitkami, mali rovnakú možnosť upevňovať si vzťah s maloletými deťmi. Počas jarých prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý páry kalendárny rok od nedele od 10:00 hod. do nasledujúcej nedele do 16:00 hod., čo znamená, že obaja rodičia budú mať priestor, aby každý druhý rok trávili s maloletými deťmi jaré prázdniny. Počas Veľkonočných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý nepárny kalendárny rok od Zeleného štvrtka od 15:00 hod. do utorka do 16:00 hod., keď v danom prípade sa rodičia budú opätovne každý rok striedať v starostlivosti o maloleté deti cez Veľkonočné prázdniny. Počas letných prázdnin je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi od 1.7. od 09:00 hod. do 15.7. do 16:00 hod. a od 1.8. od 09:00 hod. do 15.8. do 16:00 hod.. Súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletými deťmi cez letné prázdniny tak, aby mali obaja rodičia

rovnaký priestor tráviť aktívne čas s maloletými deťmi. Zároveň pri určení letných prázdnin sa súd prvej inštancie stotožnil s odporúčaním znalca, aby čas v auguste pred nástupom maloletých detí do školy s deťmi trávila matka. Čo sa týka Vianočných prázdnin súd prvej inštancie opätovne tieto rozdelil medzi rodičov tak, aby maloleté deti trávili u rodičov približne rovnaký čas a aby mali obaja rodičia možnosť tráviť s maloletými deťmi ucelený čas s tým, že každé druhé Vianoce budú maloleté deti tráviť u jedného z rodičov.

5. Súd prvej inštancie ďalej rozsudkom rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Tiež súd prvej inštancie doplniacím rozsudkom uložil povinnosť navrhovateľke a druhému manželovi zaplatiť Slovenskej republike každému sumu 24,40 eur titulom náhrady trov štátu, ktoré trovy štátu predstavujú náhradu vyúčtovaného znalečného za podaný znalecký úkon - účasť znalkyne na pojednávaní dňa 27.7.2018, nakoľko vzhľadom na charakter konania bolo nariadenie znaleckého dokazovania, ako aj vypočutie znalkyne na pojednávaní, v záujme maloletých detí a bolo podkladom na rozhodnutie súdu ohľadom starostlivosti o maloleté deti.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch III., IV. podala odvolanie navrhovateľka z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) Civilného sporového poriadku. V odvolaní uviedla, že súd prvej inštancie nesprávne ustálil výšku mesačných výdavkov na maloleté deti, keď súdom prvej inštancie určená výška týchto výdavkov nezodpovedá matkou preukázaným výdavkom spojených so starostlivosťou o maloleté deti, pričom súd prvej inštancie tieto náklady ustálil na nižšiu sumu, než aká zodpovedá skutočnosti. Súd prvej inštancie sa v konaní nedôvodne zaoberal príjmovými možnosťami a schopnosťami matky, keď poukázal na potencionálny príjem matky vo výške priemernej mzdy v hospodárstve SR, napriek tomu, že matka svoj príjem riadne preukázala a uviedla, že dosahuje priemerný čistý mesačný príjem v sume 400 eur. Súd prvej inštancie ustálil príjem matky svojvoľne a bez náležitého dokazovania, keď sa vôbec nezaoberal skúmaním reálnej možnosti matky dosahovať takýto príjem, opomenúc tú skutočnosť, že nie je v možnostiach matky aj zabezpečovať osobnú starostlivosť o dve školopovinné maloleté deti a aj dosahovať súdom stanovený „fiktívny“ príjem. Matka si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom plní osobnou starostlivosťou a vecnými plneniami, čo je postavené na roveň vyživovacej povinnosti otca v podobe finančného plnenia, a preto je nesprávne práve posúdenie veci súdom prvej inštancie, pokiaľ súd angažoval k participácii na výdavkoch maloletých detí aj matku, a to takmer v rovnakom rozsahu, než v akom sa má na výživnom podieľať otec. Výška súdom určeného výživného vychádzajúc z preukázaného čistého mesačného príjmu otca nezodpovedá zaužívanej súdnej praxe, podľa ktorej má výška výživného rodiča k všetkým jeho deťom dosahovať 25% až 30% z jeho čistého príjmu. Súd prvej inštancie síce uviedol, že adaptačné obdobie na prespávanie detí u otca upravil na dva mesiace a nie na mesiac, ako to navrhla súdna znalkyňa, avšak ani toto obdobie nepovažuje postačujúce vzhľadom na preukázaný doterajší priebeh stretávaní otca s maloletými deťmi v zmysle vydaného neodkladného opatrenia. Otec nevyužíval na stretávanie sa s deťmi ani základný rámec daný neodkladným opatrením, keď z celkových 30 víkendov sa riadne uskutočnili 4 stretnutia, pričom otec na stretnutia buď neprišiel a uvedené včas matke neoznámil alebo meškal alebo stretnutie ukončil skôr alebo sa počas stretnutia deťom vôbec nevenoval. Hoci matka nesúhlasí, aby deti vôbec prespávali u otca, ak tomu tak má byť, mala by tomu predchádzať adekvátna adaptácia, a to v rozsahu minimálne 4 po sebe nasledujúcich nepárnych víkendov aktívne využitých zo strany otca, tzn. plnohodnotne stráveného času v rozsahu určenom súdom. Tiež je toho názoru, že v danom prípade by bola vhodná ingerencia psychológa, ktorý by po každom stretnutí vykonal pohovor s maloletými deťmi za účelom zistenia ich pocitov z týchto stretnutí a ich ďalšieho nastavenia na stretnutia s otcom aj s prípadným prespaním. Pokiaľ ide o úpravu stretávania otca s maloletými deťmi aj počas párneho týždňa vo štvrtok od 16.00 do 18.00 hod., s takto upraveným stykom otca s maloletými deťmi matka nesúhlasí, nakoľko uvedené zásadne narúša vzdelávací režim maloletých detí. V tom čase sa maloleté deti venujú príprave na vyučovanie na ďalší deň, pričom práve aktívne stretnutie detí s otcom výrazným spôsobom zasiahne do prípravy detí do školy, keď čas, ktorý majú tráviť prípravou do školy, budú tráviť s otcom a školské povinnosti budú realizovať až následne večer, kedy už vnímavosť a sústredenosť detí je veľmi slabá. Máme za to, že právo otca stretávať sa s deťmi nemôže byť v danom prípade realizované na úkor plnenia školských povinností a riadnej prípravy na vyučovanie. Pokiaľ ide o úpravu styku otca s maloletými deťmi počas Vianočných prázdnin matka nesúhlasí so súdom upraveným rozsahu stretávania a má za to, že takáto úprava nezodpovedá výsledkom vykonaného dokazovania, keď aj samotná znalkyňa sa vyjadrila, že nakoľko otec má pravoslávne vyznanie a matka klasické Vianoce, mali byť uvedené sviatky podelené. Z uvedeného vyplýva, že klasické Vianoce by mali maloleté deti tráviť vždy s matkou a pravoslávne Vianoce by mali tráviť s otcom. Navrhovateľka navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozsudok

súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo aby zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a zaviazal otca povinnosťou prispievať na výživu maloletej L. sumou 200 eur mesačne a na výživu maloletej M. sumou 200 eur mesačne a tiež, aby upravil stretávanie otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi prvý, druhý, tretí a štvrtý nepárny kalendárny víkend nasledujúci po právoplatnosti rozsudku v sobotu od 10.00 do 17.00 hod. a v nedeľu od 10.00 hod. do 16.00. hod a následne po uplynutí štvrtého nepárneho kalendárneho víkendu nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku za predpokladu, že zo strany otca boli všetky predchádzajú stretnutia po právoplatnosti rozsudku vykonané riadne a v plnom rozsahu, otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý nepárny kalendárny týždeň od soboty od 10.00 hod. do nedele do 16.00 hod. a počas Vianočných prázdnin každý nepárny kalendárny rok od 2.1. od 10.00 hod. do 6.1. do 17.00 hod. a každý páry kalendárny rok od 30.12. od 15.00 hod. do 6.1. do 17.00 hod. nepárneho kalendárneho roka.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku III. podal odvolanie druhý manžel z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a), b), d), c), f), h) Civilného sporového poriadku. Druhý manžel poukázal na to, že navrhovateľka žiadnym spôsobom nepreukázala, že svojej matke prispieva sumou 78 eur mesačne na bývanie, dokonca navrhovateľka si protirečí, keď na jednej strane tvrdí, že svojej matke prispieva na domácnosť a na druhej strane tvrdí, že jej rodinný rozpočet je minusový a po utratení úspor jej finančné vypomáha matka. Na ničím nepodložené výdavky navrhovateľky na maloleté deti nie je možné prihliadať a preto má za to, že ako určujúcu sumu predstavujúcu hodnotu odôvodnených potrieb maloletých možno považovať sumu 187,42 eur. Z tejto sumy je pokrytá časť rodinnými prídavkami vo výške 23,68 eur na jedno dieťa a daňovým bonusom vo výške 21,56 eur na jedno dieťa, ktoré poberá navrhovateľka. Po odpočítaní týchto príspevkov štátu, ktoré navrhovateľka poberá, tak zostáva na rodičov úhrada mesačných výdavkov na každé z maloletých detí vo výške 142,18 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že vyživovacia povinnosť je povinnosťou oboch rodičov, je prinajmenšom neprimerané a nespravodlivé, aby sa otec finančne podieľal na výdavkoch na maloleté deti v miere viac ako 91%. Príjem navrhovateľky je celkom zrejme podstatne vyšší ako deklaruje súdu a navonok preukazuje daňovým priznaním. Samotné maloleté deti mu povedali, že navrhovateľka má celkovo tri zdroje príjmu a z každého zarobí čistý mesačný príjem približne 400 eur, t. j. spolu približne 1.200 eur čistého príjmu mesačne. Súd prvej inštancie pri určení výšky výživného však vychádzal z toho, že priemerný čistý mesačný príjem druhého manžela je 1.231 eur, avšak v tomto sú zahrnuté aj nenárokovateľné odmeny, s ktorých vyplácaním druhý manžel nemôže pri plánovaní vlastných výdavkov s istotou počítať. Druhý manžel poukazuje na skutočnosť, že napr. v Rakúsku a aj na území Českej republiky sú z dôvodu právnej istoty rodiča aplikované percentuálne sadzby výživného, kedy sa výživné určuje konkrétnym percentom z preukázaného príjmu povinného, tieto percentuálne sadzby pritom závisia od konkrétnych okolností prípadu, najmä od veku dieťaťa, počtu vyživovaných detí a pod. a výživné predstavuje od 8% do 22% príjmu povinného rodiča. Súdom prvej inštancie určená vyživovacia povinnosť pritom predstavuje sumu 260 eur mesačne na dve maloleté deti, teda 26,7% príjmu druhého manžela, čo nie je primerané. Druhý manžel má preto za to, že jeho nevyhnutné výdavky na živobytie, ktoré vyčíslil v sume 902,38 eur mesačne, je potrebné považovať za skutočnosť majúcu vplyv na možnosti, schopnosti a majetkové pomery druhého manžela, a teda aj na určenie výšky výživného. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti tak, že druhému manželovi uloží povinnosť prispievať na výživu maloletej L. P. sumou 70 eur mesačne a na výživu maloletej M. P. sumou 70 eur mesačne, pričom výživné bude splatné vždy k 15. dňu každého kalendárneho mesiaca.

8. Kolízny opatrovník odvolanie nepodal, k odvolaniu navrhovateľky a druhého manžela sa nevyjadril.

9. K odvolaniu navrhovateľky sa vyjadril druhý manžel. Vo vyjadrení uviedol, že z odvolania navrhovateľky vyplýva, že navrhovateľka sa vôbec nepovažuje za osobu povinnú prispievať na výživu maloletých detí, čo je v rozpore so základnými princípmi inštitútu výživného na maloleté deti. Skutočnosť, že navrhovateľka sa vo väčšej miere podieľa na osobnej starostlivosti môže do istej miery modifikovať jej povinnosť prispievať na výživu maloletých, avšak v žiadnom prípade nie úplne vylúčiť. Z odvolania navrhovateľky tiež vyplýva, že súd nemal prihliadať na skutočné zárobkové pomery navrhovateľky, ale na "fiktívny príjem", ktorý navrhovateľka nedosahuje, ani nemôže dosahovať. Druhý manžel už v odvolaní uviedol, že samotné maloleté deti mu povedali, že navrhovateľka má celkovo tri zdroje príjmu a z každého zarobí čistý mesačný príjem približne 400 eur, t. j. spolu približne 1.200 eur čistého príjmu mesačne. Odôvodnené potreby maloletých detí podľa názoru druhého manžela môžu predstavovať maximálne sumu vo výške 187,42 eur na jedno maloleté dieťa. Ak by aj k tejto výške boli pripočítané

nepravidelné výdavky, ako aj navrhovateľkou ničím nepodložené výdavky na bývanie vo výške 78 eur mesačne a dospeli by sme k výslednej sume výdavkov na jedno maloleté dieťa vo výške 223 eur, súdom prvej inštancie určená vyživovacia povinnosť druhého manžela by ani v takomto prípade neznamenal, že navrhovateľka sa na výžive podieľa v rozsahu 42%. Navrhovateľka zrejme mylne považuje daňový bonus na maloleté deti, ako aj prídavky na dieťa, za svoje vlastné príjmy, čo je nielen nepravdivé, ale zároveň v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Výživné vo výške až 30% z čistého príjmu druhého manžela je jednoznačne neprimerane vysoké, keď napr. v Rakúsku a aj na území Českej republiky sú z dôvodu právnej istoty rodiča aplikované percentuálne sadzby výživného, tieto sadzby závisia najmä od veku dieťaťa, počtu vyživovaných detí a pod. a výživné predstavuje od 8% do 22% príjmu povinného rodiča. Vo vzťahu k úprave styku s maloletými deťmi súd prvej inštancie išiel v napadnutom rozsudku až nad rámec znaleckého dokazovania. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že z hľadiska psychiky maloletých detí je dostatočné adaptačné obdobie v trvaní jedného mesiaca a súd prvej inštancie následne umožnil maloletým deťom adaptovať sa dlhšie (dva mesiace). Laické názory navrhovateľky nie sú spôsobilé vyvrátiť výsledky znaleckého dokazovania. Nesúhlas navrhovateľky s tým, aby maloleté deti prespávali u druhého manžela je tak iba pokračovaním v jej dlhodobej snahe "vlastniť" maloleté deti, odcudziť ich od otca a brániť otcovi v styku a výchove svojich detí. Rovnako aj nesúhlas navrhovateľky so stykom otca s maloletými deťmi počas štvrtkov iba preukazuje úzkostlivý a neštandardný postoj navrhovateľky, ktorá sa stavia do role jedinej kompetentnej osoby spôsobilej dohliadať na riadnu výchovu a prípravu maloletých detí do školy. Druhý manžel je však taktiež vysokoškolsky vzdelaný a jeho schopnosť dohliadať na zdravý vývoj a vzdelávanie detí nie je ničím obmedzená. Zároveň je potrebné uviesť, že maloleté deti sú vo veku 6 a 9 rokov, pričom ich príprava do školy vzhľadom na ich schopnosti a náročnosť preberaného učiva nepredpokladá, že sa budú venovať školským povinnostiam v domácom prostredí niekoľko hodín každý deň. Odvolanie navrhovateľky je podložené fiktívnymi tvrdeniami a nesprávnou právnou interpretáciou a ako také je nedôvodné.

10. K odvolaniu druhého manžela sa vyjadrila navrhovateľka. Vo vyjadrení uviedla, že s podaným odvolaním druhého manžela, a najmä s dôvodmi odvolania, ktoré uviedol a bližšie konkretizoval v podanom odvolaní, nesúhlasí a žiada, aby odvolací súd odvolaniu druhého manžela navrhovateľky nevyhovel. V prvom rade druhý manžel účelovo klame, keď tvrdí, že navrhovateľka nepreukázala, že mesačne prispieva svojej matke na bývanie, keď z čestného prehlásenia navrhovateľkinej matky zo dňa 18.8.2016, na ktorom sa nachádza jej overený podpis, vyplýva, že navrhovateľka jej pravidelne mesačne prispieva na chod spoločnej domácnosti sumou 76 eur. V danom prípade je tiež potrebné zohľadniť aj tú skutočnosť, že za sumu 76 eur mesačne, ktorou navrhovateľka prispieva svojej matke, nie je možné na trhu s nehnuteľnosťami nájsť primerané a dôstojné bývanie pre matku s dvomi maloletými deťmi, a preto z toho pohľadu je výdavok 76 eur ako príspevok na bývanie, ktorý navrhovateľka riadne preukázala, maximálne opodstatnený. Tvrdenia druhého manžela, že navrhovateľka dosahuje príjem 1.200 eur mesačne, považuje za absolútne nepravdivé a zavádzajúce, ktorými sa snaží dosiahnuť zníženie svojej vyživovacej povinnosti. Navrhovateľka tak, ako to uvádzala a preukázala aj v konaní na súde prvej inštancie, dosahuje priemerný čistý mesačný príjem v sume 400 eur a tvrdenie druhého manžela, že navrhovateľka má tri zdroje príjmu sú absolútne nepravdivé. Na účely určenia výšky výživného nie je možné a ani spravodlivé rozdeľovať čistý príjem na fixný a taký, ktorý je ovplyvnený výplatom rôznych príležitostných odmien alebo nadčasov. Druhý manžel tiež poukazuje na spôsob výpočtu výšky vyživovacej povinnosti v Českej republike, ktorý je však v právnom prostredí SR nepoužiteľný. Navrhovateľka trvá na tom, že výška súdom určeného výživného nezodpovedá zaužívanej súdnej praxe slovenských súdov, podľa ktorej má výška výživného rodiča k všetkým jeho deťom dosahovať 25% až 30% z jeho čistého príjmu. Keďže súd prvej inštancie v danom prípade určil výšku výživného pod judikatúrou stanovenú hranicu, nakoľko 25% až 30% z preukázaného čistého príjmu otca vo výške 1.231 eur predstavuje sumu 308 eur až 370 eur na všetky vyživovacie povinnosti, vzhľadom aj na záujmovú činnosť maloletých detí bolo namieste určiť výživné v hornej hranici uvedeného rozpätia. Odvolanie druhého manžela považuje za nedôvodné a neopodstatnené, ktorému nemožno vyhovieť.

11. K vyjadreniu druhého manžela k odvolaniu navrhovateľky sa vyjadrila navrhovateľka. Vo vyjadrení uviedla, že obsahom svojho odvolania žiadnym spôsobom nespochybňuje ustanovenie § 62 ods. 2 Zákona o rodine, žiadnym spôsobom nepopiera, že aj ona má vyživovaciu povinnosť voči obom maloletým deťom, avšak túto svoju vyživovaciu povinnosť si ako matka predovšetkým a prioritne plní svojou osobnou starostlivosťou o maloleté deti a vecnými plneniami, čo nakoniec potvrdzuje aj zaužívaná súdna prax. Okrem toho navrhovateľka sa podieľa na vyživovacej povinnosti aj finančne, a to s ohľadom na jej príjmové možnosti, ktoré súd prvej inštancie taktiež nesprávne ustálil. Navrhovateľka dosahuje

priemerný čistý mesačný príjem v sume 400 eur, napriek tomu súd prvej inštancie na posúdenie príjmu navrhovateľky aplikoval kritérium potenciality jej príjmu vo výške priemernej mzdy v hospodárstve SR bez toho, aby sa zaoberal skúmaním reálnej možnosti navrhovateľky dosahovať takýto príjem. Štátom určené dávky a daňové zvýhodnenia nemožno započítavať do sumy výživného, resp. znižovať nimi odôvodnené potreby maloletých detí, keďže vyživovacia povinnosť je budovaná na inom princípe, ako vyplácanie štátnych dávok. Nie je objektívne možné, aby maloleté deti, s ktorými druhý manžel za posledný rok strávil len veľmi málo času, začali uňho prespávať po dvoch víkendoch strávených s ním v rozsahu soboty a nedele bez prespania, a to v podstate bez ohľadu na to, či by sa vôbec tieto prvé dve adaptačné stretnutia zrealizovali. Aj z tohto dôvodu navrhovateľka v podanom odvolaní navrhla, aby okrem rozšírenia dĺžky adaptačného obdobia na štyri víkendy bez prespania, bola možnosť prespávania maloletých detí u otca podmienená tým, že všetky štyri tomu predchádzajúce víkendy prebehnú zo strany otca riadne a v plnom rozsahu. Čo sa týka stretávania otca s maloletými deťmi vo štvrtok počas párneho týždňa navrhovateľka trvá na tom, že takáto úprava styku je jednak nad rámec znaleckého dokazovania a odporúčania znalca a jednak zásadne narúša vzdelávací režim maloletých detí. Okrem toho je tu nová skutočnosť, a to že maloletá L. navštevuje záujmový spevácky krúžok, ktorý sa koná každý štvrtok v popoludňajších hodinách t. j. v čase, kedy by sa mal otec každý druhý týždeň s maloletou L. stretávať. Navrhovateľka považuje ňou podané odvolanie za dôvodné.

12. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a), b), d), c), f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky a druhého manžela nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutých výrokoch III., IV. vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre ich potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

13. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o rozvode manželstva navrhovateľky a druhého manžela a o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom pochádzajúcim z ich manželstva. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním vo výrokoch III., IV. manželstvo navrhovateľky a druhého manžela rozviedol, maloleté deti zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti navrhovateľky s tým, že navrhovateľka a druhý manžel majú právo zastupovať ich a spravovať ich majetok, druhému manželovi uložil povinnosť platiť výživné na maloletú L. v sume 130 eur mesačne a na maloletú M. v sume 130 eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám navrhovateľky, styk druhého manžela s maloletými deťmi upravil prvý a druhý nepárny kalendárny víkend nasledujúci po právoplatnosti rozsudku v sobotu od 10:00 hod. do 17:00 hod. a v nedeľu od 10:00 hod. do 16:00 hod. a každý páry kalendárny týždeň vo štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod., tretí a štvrtý nepárny kalendárny víkend nasledujúci po právoplatnosti rozsudku od soboty od 10:00 hod. do nedele do 16:00 hod. a každý páry kalendárny týždeň vo štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod., po uplynutí štvrtého nepárneho kalendárneho víkendu nasledujúceho po právoplatnosti rozsudku: - každý nepárny kalendárny týždeň od piatka od 16:00 hod. do nedele do 16:00 hod. a každý páry kalendárny týždeň vo štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod.; - počas jarých prázdnin každý páry kalendárny rok od nedele od 10:00 hod. do nasledujúcej nedele do 16:00 hod.; - počas veľkonočných prázdnin každý nepárny kalendárny rok od Zeleného štvrtka od 15:00 hod. do utorka nasledujúceho po Veľkonočnom pondelku do 16:00 hod.; - počas letných prázdnin každoročne, a to od 1.7. od 09:00 hod. do 15.7. do 16:00 hod. a od 1.8. od 09:00 hod. do 15.8. do 16:00 hod.; - počas vianočných prázdnin každý nepárny kalendárny rok od 23.12. od 15:00 hod. do 25.12. do 10:00 hod. a každý páry kalendárny rok od 2.1. od 10:00 hod. do 6.1. do 17:00 hod.; - počas vianočných prázdnin každý páry kalendárny rok od 30.12. od 15:00 hod. do 6.1. do 17:00 hod. nepárneho kalendárneho roka s tým, že navrhovateľka je povinná

maloleté deti na styk riadne pripraviť a maloleté deti v určenom čase pred bydliskom navrhovateľky odovzdať druhému manželovi a v určenom čase maloleté deti pred bydliskom navrhovateľky prevziať späť a druhý manžel je povinný maloleté deti v určenom čase pred bydliskom navrhovateľky prevziať od navrhovateľky a v určenom čase maloleté deti pred bydliskom navrhovateľky odovzdať navrhovateľke späť a napokon rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Odvolaním navrhovateľky bol rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý vo výroku III. o výživnom a vo výroku IV. o úprave styku a odvolaním druhého manžela bol rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý vo výroku III. o výživnom. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody navrhovateľky a druhého manžela predostreté v odvolaní bolo posúdiť, či boli splnené podmienky na určenie výživného druhému manželovi v rozsahu 130 eur mesačne pre každé maloleté dieťa a na úpravu styku v rozsahu určenom súdom prvej inštancie. Dopĺňacím rozsudkom súd prvej inštancie uložil navrhovateľke a druhému manželovi povinnosť zaplatiť Slovenskej republike náhradu trov štátu každý v sume 24,40 eur.

14. Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie návrhom uplatnených nárokov a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil a preto sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia v napadnutých výrokoch, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

15. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku napadnutého vo výrokoch o určení výživného a o úprave styku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec i správne právne posúdil, rozsudok v napadnutých výrokoch riadne odôvodnil, pričom zároveň sa vyčerpávajúco vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie.

16. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

17. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

18. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane výživou povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie

jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Vo všeobecnosti možno za odôvodnené (opodstatnené) potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať náklady spojené s výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ako aj náklady súvisiace so vzdelaním, výchovou, kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Rámec odôvodnených potrieb sa súčasne so zmenenými ekonomickými pomermi a nárastom spotreby rozširuje. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

20. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

21. Po posúdení súdom prvej inštancie zistených a preukázaných možností, schopností a majetkových pomerov navrhovateľky a druhého manžela s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletých detí, odvolací súd dospel k záveru, že výživné určené druhému manželovi súdom prvej inštancie zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom druhého manžela, ako i odôvodneným potrebám maloletých detí, zohľadniac i osobnú starostlivosť navrhovateľky o maloleté deti. V čase rozhodnutia súdu prvej inštancie navrhovateľka žila s maloletými deťmi v byte u jej matky v I. a podnikala na základe živnostenského oprávnenia s priemerným čistým mesačným príjmom z podnikania v roku 2017 v sume 329 eur a pracovala na základe dohody o pracovnej činnosti u zamestnávateľa O. L. K., a. s. s čistým príjmom v roku 2017 v sume 42,09 eur a v roku 2018 v sume 24,56 eur. Obe maloleté deti navštevovali prvý stupeň na základnej škole, maloletá L. navštevovala štvrtý ročník na základnej škole a maloletá M. navštevovala prvý ročník na základnej škole. Druhý manžel žil v byte v I. v jeho výlučnom vlastníctve s priateľkou a jej šesťročným synom a pracoval u zamestnávateľa S. I., spol. s r.o. s priemerným čistým mesačným príjmom od septembra 2017 do augusta 2018 v sume 1.231 eur. Navrhovateľka a druhý manžel žiadne iné vyživovacie okrem maloletých detí nemajú.

22. Čo sa týka primeranosti výšky výživného odvolací súd sa zhodol so závermi súdu prvej inštancie, že primeraným zisteným a preukázaným pomerom účastníkov, potrebám maloletých detí ako i možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom druhého manžela zodpovedá určenie výživného pre každé maloleté dieťa v sume 130 eur mesačne. Odôvodnenosť tejto výšky výživného súd prvej inštancie podrobne vysvetlil v odsekoch 18., 49. preskúmaného rozsudku, s ktorými dôvodmi sa odvolací súd plne stotožňuje bez potreby ich opakovať. Správne súd prvej inštancie vychádzal z možností a schopností taktiež výživou povinnej navrhovateľky, ktorá má vysokoškolské vzdelanie, vyštudovala vysokú ekonomickú školu a pred začatím živnostenského podnikania bola riadne zamestnaná, pričom je nepochybne v jej možnostiach a schopnostiach dosahovať vyšší príjem, ako je jej príjem zo živnostenského podnikania pohybujúci sa pod hranicou minimálnej mesačnej mzdy (v roku 2017 bola výška minimálnej mesačnej mzdy 435 eur). Rovnako bolo v súlade s ustálenou súdnou praxou náležitým i zisťovanie priemerného čistého mesačného príjmu druhého manžela za obdobie dvanástich mesiacov predchádzajúcich vydaniu rozsudku, do ktorého príjmu sa zahŕňajú aj odmeny, ktoré odmeny nepochybne tvoria súčasť príjmu zamestnanca. Rovnako náležitým bolo i zistenie pravidelných mesačných výdavkov maloletých detí, ktoré správne ustálil súd prvej inštancie na sumu 223 eur mesačne vychádzajúc najmä z výpovede navrhovateľky a z predložených listinných dôkazov, pričom

i odvolací súd považuje (súdom prvej inštancie zistené a podrobne v preskúvanom rozsudku rozpísané) výdavky maloletých detí za primerané ich veku a potrebám a v tomto smere opäť odkazuje na odsek 49. preskúvaného rozsudku. A napokon opodstatnene súd prvej inštancie zdôraznil, že plnenie vyživovacej povinnosti má prednosť pred inými výdavkami (v prejednávacom prípade pred platením úveru, životnej poisťky a exekúcie). Zarážajúcou je v tomto smere obrana druhého manžela, ktorý si sám vyčísluje svoje výdavky na jednu osobu na sumu 902,38 eur, pričom nie je ochotný akceptovať výdavky pre jedno maloleté dieťa v sume 223 eur, čo je štvornásobne menej (ako ním vyčíslené výdavky) a platiť výživné v sume 130 eur mesačne na jedno maloleté dieťa. Druhý manžel v odvolaní namietal, že navrhovateľka nepreukázala príspevok svojej matke na bývanie pre ňu a dve maloleté deti v sume 78 eur mesačne. V tomto smere odvolací súd poukazuje na to, že navrhovateľka predložila v konaní pred súdom prvej inštancie Čestné vyhlásenie jej matky M. N. zo dňa 18.8.2016 o tejto skutočnosti a odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, nemal dôvod pochybovať o pravdivosti tohto vyhlásenia. Je len na prospech maloletých detí, že po odchode zo spoločnej domácnosti s druhým manželom sa navrhovateľke podarilo zabezpečiť zodpovedajúce bývanie pre ňu a maloleté deti s tak nízkymi nákladmi na ubytovanie.

23. Pokiaľ druhý manžel v odvolaní poukazoval na to, že výživné v Rakúsku a Českej republike predstavuje od 8% do 22% príjmu povinného rodiča, je jeho odvolacia argumentácia nenáležitá. Podľa zaužívanej súdnej praxe totiž platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič, by malo predstavovať 20 - 30 % jeho čistého príjmu (nie od 25 % ako poukazovala v odvolaní navrhovateľka), a preto je jeho odvolacia námietka nenáležitá. Rozhodovanie v súlade s ustálenou judikatúrou je naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty, vyjadreného v Čl. 2 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku. Účastníci konania legitímne očakávajú, že ich vec bude rozhodnutá za obdobnej skutkovej a právnej situácie rovnakým spôsobom. Dôkazom o ustálenej rozhodovacej praxi o tejto otázke je množstvo rozhodnutí tunajšieho súdu s vyslovením rovnakého právneho názoru o určení výšky výživného v rozsahu 20% - 30% z netto príjmu výživou povinného rodiča (samozrejme v závislosti od individuálnych okolností konkrétneho prípadu), napr. rozhodnutia č. k. 24CoP/104/2017-356 zo dňa 6.9.2017, č. k. 24Co/385/2016-167 zo dňa 15.2.2017, č. k. 25CoP/54/2016-241 zo dňa 8.2.2017, č. k. 25CoP/17/2016-52 z 28.9.2016, č. k. 24CoP/30/2017-361 zo dňa 5.4.2017, č. k. 26CoP/17/2016-98 zo dňa 27.9.2016, č. k. 26CoP/32/2015-143 zo dňa 22.12.2015, č. k. 26CoP/12/2013-80 zo dňa 20.5.2014, č. k. 11CoP/10/2016-101 zo dňa 16.3.2016, č. k. 10CoP/33/2015-209 zo dňa 27.1.2016, sp. zn. 24CoP/200/2017 zo dňa 28.2.2018.

24. Práve i z uvedených dôvodov odvolací súd na základe preskúmania rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o určení výživného nezistil okolnosti, pre ktoré by malo byť vyhovené odvolaniu navrhovateľky v časti požiadavky o určení sumy výživného vo výške 200 eur na každé maloleté dieťa a odvolaniu druhého manžela v časti požiadavky o určení sumy výživného vo výške 70 eur na každé maloleté dieťa. Vykonaným dokazovaním, ako vyplýva z odôvodnenia preskúvaného rozhodnutia, bolo rozhodne preukázané, že na strane druhého manžela ako povinnej osoby vo vzťahu k maloletým deťom, sú dané dostatočné majetkové pomery pre to, aby boli potreby maloletých detí pokryté výživným z jeho strany i zo strany navrhovateľky, berúc do úvahy i vyššiu mieru osobnej starostlivosti navrhovateľky o maloleté deti.

25. Povinnosťou oboch rodičov je venovať všetky sily dôslednému zabezpečeniu výživy maloletých detí, ktoré sú v plnej miere odkázané výživou na svojich rodičov, keďže nie sú schopné samy sa živiť. Odvolací súd zohľadnil všetky vyššie uvedené skutočnosti, tiež prihliadol na okolnosť, že životná úroveň detí je odrazom životnej úrovne ich rodičov a dospel k záveru, že súd prvej inštancie rešpektujúc vyživovaciu povinnosť druhého manžela k maloletým deťom, rešpektujúc zákonné kritéria rozhodujúce pre stanovenie rozsahu tejto vyživovacej povinnosti, určil vyživovaciu povinnosť na maloleté deti správne. Výživné v sume 130 eur mesačne na každé maloleté dieťa je vzhľadom na ich vek, zdravotný stav, aktuálne životné náklady a tendenciu zvyšovania ich životných nákladov v budúcnosti primerané. Rovnako zo skutočností zistených ohľadom príjmov a majetkových pomerov druhého manžela súdom prvej inštancie je jednoznačné, že jeho osobné, majetkové a zárobkové pomery zodpovedajú súdom prvej inštancie určenej sume 130 eur mesačne ako výživné na maloletú L. a na maloletú M.. Odvolací súd považuje výživné v sume 130 eur na každé maloleté dieťa od druhého manžela spolu s výživným a osobnou starostlivosťou od navrhovateľky za postačujúce pre pokrytie potrieb maloletých detí a ich záujmov.

26. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

27. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode.

28. Zákon o rodine zasahuje do úpravy styku s maloletým dieťaťom len v špecifických, neštandardných situáciách s tým, že uprednostňuje dohodu o úprave styku s maloletým dieťaťom a rozhodovanie súdu prichádza do úvahy až po zistení, že takáto dohoda nie je možná. Ak dohody niet, súd upraví styk s maloletým dieťaťom rodičov, ktorí spolu nežijú. Zákon o rodine umožňuje, aby súd upravil styk rodiča s maloletým dieťaťom, keďže kontakt a stretávanie sa maloletého dieťaťa s rodičom, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je prirodzeným a bežným prostriedkom upevňovania a udržiavania ich vzťahov, ak sa rodičia nedohodnú na styku s maloletým dieťaťom alebo rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je obmedzovaný a minimalizovaný zásahom iných osôb, s ktorými maloleté dieťa žije. Pri určovaní rozsahu, časového vymedzenia a miesta, musí súd posudzovať všetky okolnosti veľmi starostlivo. Musí mať na zreteli záujem dieťaťa a dbať na to, aby sa pri rozhodovaní o styku rešpektovalo právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a tiež práva druhého rodiča, ktorý nebude mať maloleté dieťa v osobnej starostlivosti. Povinnosťou súdu je, aby zistil vždy spoľahlivý podklad k všestrannému objasneniu skutočností, ktoré charakterizujú osoby rodičov a prostredia, v ktorom rodičia žijú. Ide najmä o objasnenie osobných a povahových vlastností rodičov, ich zdravotného stavu (telesného i duševného), ich vzťah k rodine, deťom a starostlivosti o ne, ich životných podmienok (povaha zamestnania, hospodárskych a bytových pomerov, faktických možností venovať sa deťom), ich spoločenského uplatnenia, ich postoja k práci, ich vzťah k osobám, s ktorými žijú v spoločnej domácnosti, ich spôsobilosti viesť deti k správneému vzťahu k druhému rodičovi. Súčasťou výchovného prostredia, ktoré obklopuje maloleté dieťa a pôsobí na ne, sú aj osoby, s ktorými rodičia žijú v spoločnej domácnosti, preto je potrebné primerane skúmať ich osobné a povahové vlastnosti, zdravotný stav, vzťah k maloletým deťom a pod.. Rovnako treba zohľadniť aj vzdialenosť bydliska rodiča, ktorý ho nemá v osobnej starostlivosti, od bydliska maloletého dieťaťa. V každom prípade musí súd pri rozhodovaní o úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom skúmať, či takáto úprava styku je v záujme maloletého dieťaťa, či to vyžadujú pomery v konkrétnej rodine, či by nedošlo k citovej ujme, a či by bol rozvoj maloletého dieťaťa najmä z citovej, rozumovej a mravnej stránky ohrozený.

29. V konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté deti súd prihliada predovšetkým na záujem maloletého dieťaťa, ktorým je jeho zdravý psychický a fyzický vývoj a nie na subjektívne predstavy rodičov o realizácii svojho výchovného pôsobenia. Odvolací súd pri rozhodovaní o úprave styku zhodne so závermi svojej skoršej rozhodovacej praxe v obdobných veciach považuje za potrebné zdôrazniť, že rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu súd upravuje ako komplex oprávnení a povinností oboch rodičov s cieľom zabezpečenia riadneho a bezproblémového vývoja dieťaťa napriek okolnosti rozpadu vzťahu rodičov dieťaťa a to tak, aby každý z rodičov mal v rámci stanovenej úpravy priestor nielen na utužovanie a prehĺbovanie svojho vzťahu k dieťaťu, ale i na uplatňovanie svojho výchovného vplyvu (pôsobenia) na dieťa a tiež na čo najširšie rozhodovanie o otázkach z tohto pohľadu významných. To platí bez ohľadu na to, či v konkrétnej veci má dôjsť k úprave rodičovských práv a povinností rodičov dieťaťa v súvislosti s rozvodom ich manželstva (práve o prípad rodičov, ktorí manželmi sú a rozvádzajú sa ide v prejednávanej veci), alebo k úprave práv a povinností takých rodičov dieťaťa, ktorí manželmi nikdy neboli alebo boli či ešte sú, ale spolu nežijú. Vo všetkých vyššie zmienených prípadoch sa tak deje predovšetkým z dôvodu nedostatku spolužitia rodičov dieťaťa (bez ohľadu na to, či tento bol vždy existujúcim stavom, alebo naopak nastal až ako dôsledok krízy v partnerskom vzťahu), ktorý vylučuje ich spoločnú starostlivosť a teda i spoločný výkon tohto konkrétneho rodičovského práva a súčasne i povinnosti. V prípade trvania stavu zverenia maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jednému z rodičov je žiadúce vytvoriť aj druhému rodičovi (popri určení mu vyživovacej povinnosti na dieťa) podmienky na to, aby sa aj on mohol podieľať na výchove dieťaťa a tiež na rozhodovaní o niektorých ďalších otázkach spôsobilých ovplyvniť jeho vývin. Len takto sa totiž môže vytvoriť, resp. v tom lepšom prípade pri existencii náležite kultivovaného vzťahu každého z oboch rodičov na jednej a dieťaťa na druhej strane, i prehĺbiť pocit spolupatričnosti takýchto osôb. Takto to potom musí / má byť bez zreteľa na kvalitu vzájomného vzťahu oboch rodičov dieťaťa, či prípadné nadviazanie nimi nových partnerských vzťahov, alebo dokonca i formalizovanie takýchto nových vzťahov, či niektorého z nich - uzavretím

manželstva, či ďalšieho manželstva a tiež bez zreteľa na prípadné osobné antipatie medzi rodičmi a ich inými príbuznými. Prvoradým je tu totiž záujem dieťaťa a tomu musia ustúpiť i všetky prípadné animozity, a to i v podobe schopnosti rodičov i ďalších osôb na veci prípadne zainteresovaných sa nad svoje spory, či nimi subjektívne vnímané utrpené krivdy povzniesť. Ak potom možnosti rodiča dieťaťa nemajúceho dieťa v osobnej starostlivosti sú limitované práve časovými úsekmi vyhradenými styku dieťaťa s takýmto rodičom a majú spravidla charakter len doplnkového pôsobenia na dieťa vo vzťahu k výchove realizovanej tým rodičom, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti, žiaducou je taká úprava, ktorá na jednej strane bude rešpektovať i konkrétne okolnosti prípadu a potreby dieťaťa, na druhej strane však bude schopná eliminovať, či aspoň minimalizovať všetky potenciálne rušivé vplyvy.

30. Pri riadení sa úvahami podanými vyššie potom odvolací súd mal za to, že je potrebné potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý odvolaním navrhovateľky vo výroku o úprave styku druhého manžela s maloletými deťmi. Odvolací súd sa plne stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie uvedenými v preskúvanom rozsudku, že v konaní boli preukázané dôvody pre úpravu styku práve v rozsahu určenom súdom prvej inštancie v preskúvanom rozsudku. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že navrhovateľka i druhý manžel majú diametrálne odlišné predstavy o realizácii styku s maloletými deťmi a diametrálne odlišne popisujú vzťah maloletých detí k druhému manželovi, komunikácia medzi nimi viazne a akákoľvek dohoda o úprave styku medzi nimi nie je možná. Preto správne súd prvej inštancie prihliadol na závery znaleckého dokazovania a výsluch znalkyne ustanovenej vo veci. Maloleté deti majú vytvorený vzťah k obojmu rodičom, avšak maloletá L. má k druhému manželovi problémový vzťah, keďže jeho stratu považuje za zradu. Konflikt medzi rodičmi prežívajú maloleté deti veľmi ťažko a je nutné druhému manželovi dať dostatočný priestor na utuženie vzťahu s maloletými deťmi. Súdom prvej inštancie upravený rozsah styku umožní druhému manželovi korigovať vnímanie a prežívanie maloletých detí vo vzťahu k nemu a prehĺbovať silné citové väzby medzi nimi. Bez pochybností aj druhý manžel má právo plnohodnotne tráviť s maloletými deťmi čas počas pracovného týždňa (vo štvrtok) a počas víkendov, ako aj cez sviatky a prázdniny v rovnakom rozsahu ako navrhovateľka. Odvolací súd sa s stotožňuje s úpravou styku upravenou preskúvaným rozsudkom súdom prvej inštancie, ktorá úprava styku vychádza z doterajších pomerov na strane účastníkov konania, plne rešpektuje aktuálny denný režim maloletých detí, ich vek a návyky a je z hľadiska záujmov maloletých detí a úspešnej realizácie styku s maloletými deťmi vyhovujúca.

31. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že súdom prvej inštancie upravený styk s maloletými deťmi sleduje legitímny cieľ, ktorým je udržiavanie vzťahov maloletých detí s druhým manželom, keďže sa jedná o pomerne rozsiahlu úpravu styku umožňujúcu druhému manželovi tráviť čas s maloletými deťmi v priebehu celého každého nepárneho víkendu i s prespaním, aj v rozsahu jedného popoludnia počas párneho kalendárneho týždňa. Súdom prvej inštancie ním určeným rozsahom úpravy styku s maloletými deťmi dosiahol čo najoptimálnejšie a najzmierlivejšie usporiadanie výkonu rodičovských práv vymedzením rozsahu, intenzity stretnutí druhého manžela s maloletými deťmi a zvolený model stretávania sa druhého manžela s maloletými deťmi nepochybne mu umožňuje naďalej prehĺbovať vzájomný vzťah otca a dieťaťa.

32. Vychádzajúc z dôvodov odvolania podaného navrhovateľkou, navrhovateľke ide v zásade o to, aby bol upravený styk druhého manžela s maloletými deťmi užšie, ako v napadnutom rozsudku a aby bolo adaptačné obdobie, po ktorom by mali maloleté deti prespávať u druhého manžela počas styku, upravené na dlhšiu dobu. Tu odvolací súd opakovane poukazuje na dôvody úpravy styku v zmysle rozsudku súdu prvej inštancie podrobné uvedené v odseku 48., s ktorými sa odvolací súd plne stotožňuje a nemá k nim čo viac dodať. Druhý manžel má vytvorené vhodné podmienky na realizáciu styku s maloletými deťmi, s maloletými deťmi zdieľal roky spoločnú domácnosť až do odchodu navrhovateľky s maloletými deťmi vo februári 2016 zo spoločnej domácnosti, aktívne sa podieľal na ich výchove a stále má veľký záujem o udržanie kontaktu s maloletými deťmi a jeho citový vzťah a zodpovednosť voči maloletým deťom sú trvalé a nezištné. U druhého manžela neboli zistené žiadne riziká, ktoré by mu bránili v styku s maloletými deťmi. Odvolacia námietka navrhovateľky, na základe ktorej žiadala upraviť styk druhého manžela s maloletými deťmi s prespaním po dlhšom adaptačnom období, ako je upravené v preskúvanom rozsudku, je tak zjavne nenáležitá, keďže emočné väzby maloletých detí k druhému manželovi pretrvávajú, jeho pozornosť a láska im chýba a súčasná situácia maloleté deti zraňuje. Za tejto situácie je žiaduce stanoviť presné pravidlá stretávania sa druhého manžela s maloletými deťmi, a to v čo najširšom rozsahu, aby maloleté deti opätovne nadobudli stabilitu, ktorú po rozchode rodičov stratili a zároveň bol vytvorený aj druhému manželovi priestor na prehĺbovanie jeho

vzťahu k maloletým deťom. Pokiaľ navrhovateľka namietala, že styk druhého manžela nie je možné realizovať v priebehu párneho kalendárneho týždňa vo štvrtok, nakoľko uvedené narúša vzdelávací režim maloletých detí a je tu nová skutočnosť, keďže maloletá L. navštevuje záujmový spevácky krúžok každý štvrtok v popoludňajších hodinách, odvolací súd tieto námietky nepovažoval za opodstatnené. Tu sa žiada zdôrazniť, že tak navrhovateľka, ako aj druhý manžel, majú nielen rodičovské práva ale aj rodičovské povinnosti, a preto i druhý manžel je nielen oprávnený ale povinný (bez pochybností schopný, ako vyplynulo zo záverov znaleckého dokazovania vo veci) uskutočňovať s maloletými deťmi prípravu na vyučovanie v určenom čase styku. Konanie navrhovateľky, ktorá prihlásila maloletú L. na záujmový spevácky krúžok vo štvrtok, a to po vyhlásení rozhodnutia vo veci samej a v priebehu odvolacieho konania, považuje odvolací súd za účelové v snahe vyhnúť sa realizácii styku druhého manžela s maloletou L., keď súd prvej inštancie pri úprave styku v preskúmanom rozsudku dôsledne rešpektoval denný režim maloletých detí vyplývajúci z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie. I v tomto prípade je však odvolací súd toho názoru, že zabezpečiť účasť maloletej L. na záujmovom speváckom krúžku v priebehu pracovného týždňa je nepochybne schopný a ochotný i druhý manžel. Ani odvolacia námietka navrhovateľky, že druhý manžel má pravoslávne Vianoce, a preto úprava styku v striedaní klasických Vianoc je nevyhovujúca, nie je opodstatnená. Druhý manžel nemal výhrady proti takejto úprave styku spočívajúcej v striedaní vianočných prázdnin v kalendárnych rokoch, teda považoval ju za jemu vyhovujúcu bez odvolania sa proti takejto úprave styku. Druhý manžel je rovnako súčasťou rodiny maloletých detí a je v záujme maloletých detí, aby udržiavali rodinné zväzky s odlúčeným rodičom vrátane osobného kontaktu i počas vianočných (zvlášť z pohľadu dieťaťa výnimočných) a novoročných sviatkov. Právo osobného styku je súčasťou základného práva na rodinný život ako subjektívneho verejného práva, súžitie rodičov a dieťaťa je základným prvkom rodinného života, ktorému sa poskytuje ochrana. Len nesúhlas navrhovateľky z dôvodu, že druhý manžel slávi pravoslávne Vianoce (za predpokladu, že druhý manžel nemá žiadne výhrady k takejto úprave styku) je neopodstatnený a v rozpore s požiadavkou na rešpektovanie rodinného života i druhého manžela. V záujme prehľadovania a kultivácie vzťahu druhého manžela s maloletými deťmi súd prvej inštancie správne upravil styk širšie ako navrhovala navrhovateľka.

33. Takto upravený styk je potrebné považovať za dočasný a je možné ho zmeniť, ak sa zmenia pomery, či už dohodou rodičov, ktorá má prednosť pred rozhodnutím súdu alebo ktorýkoľvek z rodičov môže požiadať o zmenu úpravy styku príslušný súd. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že rodičia by mali pri výchove maloletých detí kooperovať, v záujme maloletých detí zlepšiť komunikáciu a vzájomné vzťahy. Preto je potom dôležité, aby rodičia eliminovali napätie a konflikty pri vzájomných stretnutiach a docielili uskutočnenie styku v pokojnej atmosfére. Podľa názoru odvolacieho súdu je nepochybne v záujme maloletých detí, aby sa druhý manžel tiež podieľal na ich výchove a na starostlivosti o ne, keďže maloleté dieťa potrebuje k zdravému a harmonickému vývoju starostlivosť a lásku oboch rodičov.

34. Na základe uvedených skutočností dospel odvolací súd k presvedčeniu, že úprava styku súdom prvej inštancie počas pracovného týždňa, víkendov, prázdnin a sviatkov bude viesť ku kvalitnému a pozitívnemu vzťahu druhého manžela s maloletými deťmi a k vzájomnému utužovaniu a prehľadovaniu vzťahov medzi nimi. Právo styku rodiča s dieťaťom kompenzuje právo mať dieťa u seba a zabezpečovať jeho výchovu prostredníctvom osobnej starostlivosti. Uvedené právo vyplýva aj z viacerých ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa (oznámenie FMZV ČSFR č. 104/1991 Zb.), ktorý súčasne garantuje dieťaťu právo na udržiavanie pravidelného osobného kontaktu s obidvoma rodičmi (ak dôjde k rozpadu rodiny). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu zdôrazňuje, že je v záujme dieťaťa, aby udržiavalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a dostalo tak príležitosť rozvíjať svoj vzťah s ním, ako aj prejavíť svoje city slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča. Osobný kontakt rodičov s maloletým dieťaťom má priaznivý vplyv na jeho emočný a intelektuálny rozvoj, je preň bez pochybností prínosom.

35. Odvolací súd sa priklonil k rešpektovaniu prvoradého záujmu maloletých detí a s prihliadnutím na všetky okolnosti prejednávanej veci súdom prvej inštancie určený rozsah styku považuje za primeraný.

36. Ďalšie odvolacie argumenty odvolateľov odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a

právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú ovplyvniť zmenu preskúmaného rozsudku, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

37. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch III., IV. podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu ich vecnej správnosti potvrdil (vrátane rovnako správneho závislého výroku V. rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania účastníkov a závislého dopĺňacieho rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania štátu, ktoré inak odvolaním ani sponchybnené neboli a v prípade ktorých ani odvolací súd nezistil žiadne zjavné dôvody ich nesprávnosti).

38. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

39. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).